

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

پیمان منع گسترش سلاح های هسته ای (ان پی تی) ۱۹۶۸

مقدمه

با در نظر گرفتن انهدام و ویرانی که در صورت بروز جنگ هسته‌ای دامنگیر نوع بشر خواهد شد و به تبع آن، لزوم به کارگیری حداکثر تلاش برای جلوگیری از خطر وقوع چنین جنگ‌هایی و برای اتخاذ تمهیدات لازم برای تامین امنیت مردم، با اعتقاد به این که گسترش تسلیحات هسته‌ای، خطر جنگ هسته‌ای را به طور جدی افزایش خواهد داد.

در مطابقت با مفاد قطعنامه‌های مجمع عمومی سازمان ملل متحد که خواستار حصول توافقی برای جلوگیری از اشاعه بیشتر سلاح‌های هسته‌ای شده است،

در ابراز تعهد خود برای همکاری با آژانس بین‌المللی انرژی اتمی جهت اعمال تدابیر حفاظتی این آژانس در خصوص فعالیت‌های هسته‌ای صلح‌آمیز،

در اعلام حمایت خود از انجام تحقیقات، توسعه بخشیدن و تلاش‌های دیگر در جهت اجرای مؤثر اصل تدابیر حفاظتی با استفاده از تجهیزات و سایر راهکارها در خصوص انتقال مواد اصلی و مواد مخصوص شکافت پذیر در چارچوب تدابیر حفاظتی مقرر شده توسط آژانس بین‌المللی انرژی اتمی،

در تایید این اصل که منافع استفاده صلح‌آمیز از تکنولوژی هسته‌ای، از جمله فرآورده‌های جانبی که ممکن است توسط دولت‌های دارای تسلیحات هسته‌ای از طریق توسعه‌ی ابزارهای انفجار هسته‌ای به دست آید، باید به منظور بهره‌برداری در مقاصد صلح‌آمیز در اختیار تمام هم‌پیمانان اعم از دولت‌های دارای تسلیحات هسته‌ای یا فاقد تسلیحات هسته‌ای قرار گیرد،

با ایمان به این که در عملی کردن این اصل، تمام هم‌پیمانان حق دارند به منظور حصول پیشرفت در استفاده صلح‌آمیز از انرژی اتمی، در تبادل اطلاعات به حداکثر نحو ممکن مشارکت داشته باشند و به تنهایی یا با همکاری سایر دولت‌ها در این زمینه تلاش کنند،

در ابراز نیت خود جهت توقف مسابقه‌ی تسلیحات هسته‌ای در نزدیک‌ترین زمان ممکن و برای اتخاذ تمهیدات مؤثر جهت خلع سلاح هسته‌ای،

در تشویق کلیه کشورها به همکاری جهت دستیابی به این هدف، در تاکید مجدد بر عزم دولت های امضاکننده‌ی پیمان ۱۹۶۳ در مقدمه‌ی آن پیمان، مبنی بر ممنوع ساختن آزمایش تسلیحات هسته‌ای در جو، در خارج از جو زمین و زیر آب‌ها،

و برای ادامه توقف هرگونه انفجارهای آزمایشی تسلیحات هسته‌ای در تمام زمان‌ها و ادامه مذاکرات لازم برای رسیدن به این هدف، به منظور ادامه فروکاستن از تنش‌های بین‌المللی و تقویت اعتماد متقابل بین دولت‌ها جهت تسهیل در توقف ساخت تسلیحات هسته‌ای، نابودی کلیه ذخیره‌های موجود، حذف تسلیحات هسته‌ای و ابزارهای استفاده از آن از زرادخانه‌های ملی،

و به منظور مُدَوّن ساختن این مقاصد در قالب یک پیمان جهت خلع سلاح کامل و عام تحت نظارت مؤثر و دقیق بین‌المللی،

با یادآوری این‌که، براساس منشور ملل متحد، دولت‌ها باید در روابط بین‌المللی خود از تهدید یا استفاده از زور، یا اعمال هر روش دیگری که با اهداف ملل متحد در تعارض باشد، علیه تمامیت ارضی یا استقلال سیاسی دیگر دولت‌ها احتراز ورزند،

و این‌که تثبیت و تداوم صلح و امنیت بین‌المللی، با به حداقل رسیدن سوق منابع انسانی و اقتصادی جهان به سوی مسلح شدن میسر می‌شود، توافق می‌کنند که:

ماده ۱

هر دولت دارای تسلیحات هسته‌ای، در این پیمان متعهد می‌شود از انتقال هرگونه سلاح‌های هسته‌ای یا دیگر ابزارهای انفجار هسته‌ای یا دادن کنترل مستقیم یا غیرمستقیم سلاح‌ها یا ابزارهای انفجار هسته‌ای به دیگران خودداری کند و به هیچ نحوی از انحاء، هیچ یک از کشورهای فاقد سلاح‌های هسته‌ای را یاری، تشویق و ترغیب به ساخت یا دستیابی به سلاح‌های هسته‌ای یا دیگر ابزارهای انفجار هسته‌ای یا کنترل چنین سلاح‌ها یا ابزارهای انفجاری نکند.

ماده ۲

هر دولت فاقد تسلیحات هسته‌ای در این پیمان متعهد می‌شود هیچگونه سلاح هسته‌ای یا ابزارهای انفجار هسته‌ای و اعمال کنترل مستقیم یا غیرمستقیم بر چنین سلاح‌ها یا ابزارهایی را از هر منبع انتقال‌دهنده یا به هر نحو دیگری،

دریافت نکند؛ به ساخت یا تلاش برای دستیابی به سلاح‌ها یا ابزارهای انفجار هسته‌ای مبادرت نوزد و در پی کمک برای ساخت سلاح‌های هسته‌ای یا ابزارهای انفجار هسته‌ای نباشد یا چنین کمک‌هایی را دریافت نکند.

ماده ۳

هر دولت فاقد سلاح‌های هسته‌ای در این پیمان متعهد می‌شود تدابیر حفاظتی را که پس از مذاکرات انجام گرفته با آژانس بین‌المللی انرژی اتمی توافق خواهد شد بپذیرد. این تدابیر در چارچوب ضوابط آژانس بین‌المللی انرژی اتمی و نظام تدابیر حفاظتی این آژانس خواهد بود و صرفاً به منظور تایید پایبندی آن کشور به تعهدات خود در قبال این پیمان با هدف جلوگیری از تبدیل مصارف صلح‌آمیز انرژی هسته‌ای به استفاده در سلاح‌های هسته‌ای یا ابزارهای انفجاری هسته‌ای صورت می‌گیرد. روند تدابیر حفاظتی مذکور در این ماده باید در خصوص تمام مواد اصلی یا مواد مخصوص شکافت پذیر، اعم از تولید، فرآوری یا استفاده از آن در هرگونه تأسیسات هسته‌ای یا خارج از چنین تأسیساتی اجرا شود. تدابیر حفاظتی مقرر در این ماده، می‌باید روی تمام مواد اصلی یا مواد مخصوص شکافت پذیر که در فعالیت‌های صلح‌آمیز هسته‌ای در قلمرو چنین دولتی، در حوزه قضایی آن، یا تحت کاربری آن در هر نقطه دیگر انجام می‌پذیرد اعمال شود.

هر دولت وارد شده در این پیمان متعهد می‌شود (الف) ماده اصلی یا ماده مخصوص شکافت پذیر، یا (ب) تجهیزات یا موادی که مشخصاً برای فرآوری، استفاده یا تولید مواد مخصوص شکافت پذیر طراحی یا آماده شده است، را در اختیار هیچ دولت فاقد سلاح‌های هسته‌ای (حتی) به منظور استفاده در مقاصد صلح‌آمیز قرار ندهد، مگر این که ماده اصلی یا ماده مخصوص شکافت پذیر به طور قطع مشمول تدابیر حفاظتی مقرر شده در این ماده قرار گیرد.

تدابیر حفاظتی مقرر در این ماده باید به گونه‌ای به مرحله اجرا گذاشته شود که با ماده ۴ این پیمان در تطابق کامل باشد و از ایجاد مانع بر سر راه توسعه تکنولوژیک یا اقتصادی هم‌پیمانان در استفاده صلح‌آمیز از انرژی هسته‌ای احتراز ورزد. این امر، شامل تبادل بین‌المللی مواد هسته‌ای و تجهیزات برای فرآوری، استفاده یا تولید مواد هسته‌ای برای مقاصد صلح‌آمیز، در مطابقت با شرایط این ماده و اصل تدابیر حفاظتی که در مقدمه این پیمان مشخص شده، خواهد بود.

دولت‌های فاقد سلاح‌های هسته‌ای در این پیمان باید به منظور انجام تعهدات خود در قبال این ماده به طور انفرادی یا همراه با سایر دولت‌ها در چارچوب ضوابط آژانس بین‌المللی انرژی اتمی با آژانس بین‌المللی انرژی

امتی موافقت‌نامه‌هایی منعقد کنند. مذاکره به منظور حصول چنین موافقت‌نامه‌هایی باید ظرف مدت ۱۸۰ روز از وارد اجرایی شدن این پیمان، آغاز شود. در خصوص دولت‌هایی که اسناد پیوستن و یا تصویب الحاق خود به پیمان را بعد از دوره ۱۸۰ روزه تسلیم کنند، مذاکره برای حصول چنین توافقی نمی‌تواند دیرتر از تاریخ تسلیم اسناد آغاز شود و اجرای مفاد این توافقات نمی‌تواند دیرتر از ۱۸ ماه از تاریخ آغاز مذاکرات باشد.

ماده ۴

هیچ نکته‌ای در این پیمان نباید به گونه‌ای تفسیر شود که حق مسلم هم‌پیمانان در انجام تحقیقات، تولید و استفاده از انرژی هسته‌ای برای مقاصد صلح‌آمیز را تحت تأثیر قرار دهد. این امر باید بدون اعمال تبعیض و در مطابقت با مواد ۱ و ۲ این پیمان باشد.

در تبادل تجهیزات، مواد و اطلاعات تکنولوژیک برای مقاصد صلح‌آمیز، استفاده از انرژی هسته‌ای در حداکثر شکل، تمام هم‌پیمانان حق مشارکت داشته و متعهد به تسهیل در انجام آن می‌شوند. هم‌پیمانانی که توان چنین اقدامی را دارند همچنین باید به شکل انفرادی یا همراه با دیگر دولت‌ها یا سازمان‌های بین‌المللی برای توسعه بیشتر استفاده از اشکال صلح‌آمیز انرژی هسته‌ای، خصوصاً در قلمرو دولت‌های فاقد سلاح‌های هسته‌ای که وارد این پیمان شده‌اند، مشارکت ورزند. این مشارکت با عطف توجه به نیازهای مناطق در حال توسعه جهان، انجام می‌پذیرد.

ماده ۵

تمام هم‌پیمانان متعهد می‌شوند تمهیدات لازم را اتخاذ کنند تا در مطابقت با این پیمان، تحت نظارت مناسب بین‌المللی و در چارچوب روال‌های بین‌المللی مقتضی، از دسترسی تمام دولت‌های فاقد تسلیحات هسته‌ای وارده در این پیمان به مزایای بالقوه‌ی حاصله از انجام هرگونه انفجارهای صلح‌آمیز هسته‌ای، حصول اطمینان کنند. این امر باید بدون اعمال تبعیض انجام گیرد و هزینه‌ی مالی آن برای چنین دولت‌هایی، در پایین‌ترین حد ممکن خواهد بود و شامل هزینه‌ی تحقیقات و توسعه نمی‌شود. دولت‌های فاقد تسلیحات هسته‌ای وارده در این پیمان باید بتوانند در چارچوب یک توافق یا توافقات خاص بین‌المللی و از مجرای یک نهاد مناسب بین‌المللی که دولت‌های فاقد تسلیحات هسته‌ای نمایندگان کافی در آن داشته باشند، به این مزایا دست یابند. مذاکرات در این

زمینه باید پس از اجرایی شدن این پیمان، در نزدیک ترین زمان ممکن آغاز شود. دولت‌های فاقد تسلیحات هسته‌ای وارده در این پیمان که چنین تمایلی داشته باشند، همچنین می‌توانند از طریق توافقات دوجانبه به این مزایا دست یابند.

ماده ۶

تمام هم‌پیمانان متعهد می‌شوند، مذاکرات به منظور توقف مسابقه سلاح‌های هسته‌ای و خلع سلاح هسته‌ای و انعقاد پیمانی جهت خلع سلاح کامل و عام با مقررات دقیق و مؤثر را با حسن نیت و در اسرع وقت آغاز کنند.

ماده ۷

هیچ نکته‌ای در این پیمان، ناقض حق هر گروه از دولت‌هایی که به منظور حصول اطمینان از عدم وجود سلاح‌های هسته‌ای در قلمرو خود وارد پیمان‌های منطقه‌ای شوند، نخواهد بود.

ماده ۸

هر یک از هم‌پیمانان می‌توانند اصلاحیه‌ای را به منظور اعمال در این پیمان، پیشنهاد کنند. متن هرگونه اصلاحیه‌ای باید به دولت‌های امانت‌دار تحویل داده شود و این متن توسط آنان بین تمام هم‌پیمانان، توزیع خواهد شد. در صورت درخواست یک سوم هم‌پیمانان یا بیشتر، دولت‌های امانت‌دار باید کنفرانسی را تشکیل داده و از تمام هم‌پیمانان برای شرکت در آن و بررسی اصلاحیه، دعوت به عمل آورند.

هرگونه اصلاحیه در این پیمان باید به تأیید اکثریت هم‌پیمانان، از جمله تمام دولت‌های دارای تسلیحات هسته‌ای وارده در این پیمان و تمام هم‌پیمانی که در زمان توزیع متن اصلاحیه عضو هیئت رئیسه آژانس بین‌المللی انرژی اتمی بوده‌اند، برسد. زمان اجرایی شدن اصلاحیه برای هر دولتی که اسناد تصویب آن را تسلیم کرده، از هنگامی خواهد بود که اکثریت هم‌پیمانان، از جمله تمام دولت‌های دارای تسلیحات هسته‌ای وارده در این پیمان و تمام هم‌پیمانی که در زمان توزیع متن اصلاحیه عضو هیئت رئیسه آژانس بین‌المللی انرژی اتمی بوده‌اند، اسناد تصویب آن را تسلیم کرده باشند. پس از آن، زمان اجرایی شدن اصلاحیه برای هر هم‌پیمان دیگر از زمان تسلیم اسناد تصویب آن خواهد بود.

پنج سال پس از اجرایی شدن این پیمان، کنفرانسی از هم‌پیمانان باید در شهر ژنو واقع در سوئیس به منظور مرور عملکرد آن و با هدف حصول اطمینان از اینکه اهداف مذکور در مقدمه و مقررات پیمان، مورد اجرا قرار

گرفته‌اند، برگزار شود. پس از آن، هر پنج سال یک بار اکثریت هم‌پیمانان می‌توانند با تسلیم درخواست خود به دولت‌های امانت‌دار، خواستار برگزاری کنفرانس دیگری به منظور بررسی عملکرد پیمان شوند.

ماده ۹

این پیمان باید برای امضای تمام دولت‌ها، آماده باشد. هر دولتی که پیش از اجرایی شدن آن طبق پاراگراف سوم این ماده، آن را امضا نکرده باشد، می‌تواند در هر زمان دیگری به آن ملحق شود.

نفوذ این پیمان مشروط به تصویب آن توسط دولت‌های امضاکننده خواهد بود. اسناد تصویب آن و اسناد الحاق به آن باید نزد دولت‌های بریتانیا، اتحاد جماهیر شوروی و ایالات متحده آمریکا که بدین وسیله به عنوان دولت‌های امانت‌دار تعیین می‌شوند، به ودیعه گذاشته شود.

این پیمان، پس از تصویب آن توسط دولت‌هایی که به عنوان امانت‌دار تعیین شده‌اند و تصویب آن توسط چهل دولت دیگر امضاکننده این پیمان و تسلیم اسناد تصویب آنها، وارد اجرا خواهد شد. در این پیمان، دولت‌های دارای تسلیحات هسته‌ای به دولت‌هایی گفته می‌شود که پیش از اول ژانویه ۱۹۶۷، مبادرت به تولید و انفجار سلاح هسته‌ای یا هرگونه ابراز انفجار هسته‌ای دیگر کرده‌اند.

در خصوص دولت‌هایی که اسناد تصویب و الحاق آنها به پیمان، پس از اجرایی شدن این پیمان، تسلیم می‌شود، تاریخ اجرای آن از تاریخ تسلیم اسناد تصویب و الحاق خواهد بود.

دولت‌های امانت‌دار باید تمام دولت‌های امضاکننده و ملحق شده به پیمان را از تاریخ هر امضا، تاریخ تسلیم اسناد تصویب یا الحاق، تاریخ اجرایی شدن این پیمان و تاریخ دریافت درخواست برای تشکیل کنفرانس یا هر مورد دیگر، بلافاصله مطلع سازند.

این پیمان باید توسط دولت‌های امانت‌دار و در تطابق با ماده ۱۰۲ منشور ملل متحد، به ثبت برسد.

ماده ۱۰

هر دولتی باید حق داشته باشد در اجرای حاکمیت ملی خود در صورتی که احساس کند موارد فوق‌العاده‌ای در رابطه با موضوعات این پیمان، منافع حیاتی کشورش را به مخاطره انداخته است، از پیمان خارج شود. در این

صورت باید سه ماه پیش از خروج، به تمام هم پیمانان و شورای امنیت سازمان ملل متحد اطلاع دهد. در چنین اطلاعاتی باید موارد فوق العاده‌ای که از نظر آن کشور منافع حیاتی اش را به مخاطره انداخته نیز ذکر شود.

بیست و پنج سال پس از اجرایی شدن این پیمان، باید کنفرانسی تشکیل شود تا در خصوص اجرای نامحدود آن، یا تمدید آن برای دوره یا دوره‌های دیگر، تصمیم‌گیری شود. تصمیم اتخاذ شده در این مورد با رای اکثریت هم پیمانان، نافذ خواهد بود.

ماده ۱۱

این پیمان، متن انگلیسی، روسی، فرانسه، اسپانیولی و چینی آن که همگی از اعتبار یکسانی برخوردارند، در آرشیو دولت‌های امانت‌دار محفوظ خواهند بود. نسخه‌های تایید شده این پیمان، باید توسط دولت‌های امانت‌دار به دولت‌های امضاکننده و ملحق شده به آن ارسال شود.